

necesare, rapid, comod și ieftin, în orice loc de pe planetă și în orice moment.

Viitorul aparține informaticii și este clar că cel care „va pierde trenul” va fi departe de dezvoltare și emancipare. Biblioteca rămâne, după părerea noastră, o instituție viabilă încă și în acest al treilea mileniu. Desigur, ea va arăta cu

totul altfel, fiind imperativă recuperarea eficientă și rapidă a rămănelor în urmă din acest domeniu ce presupune eforturi considerabile, atât financiare, cât și profesionale sau manageriale. Cu toate greutățile, din momentul în care va fi construit, sistemul informațional național își va dovedi eficiența⁹.

NOTE:

1. În *Centenar Dan Simonescu. Cartea și biblioteca. Contribuții la istoria culturii românești*. Volum îngrijit de Gheorghe Buluță și Victor Petrescu, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2002, p. 15;
2. Moldoveanu, Maria, *Biblioteca viitorului*, în: Biblioteca, nr. 6-7-8, 1995, p. 161;
3. Dan Simonescu, *op. cit.*, p. 17;
4. Cf. Nanus, Bart, *Information Science and the Future*, in: Bulletin of the American Society for Information Science, vol. II, March, 1976;
5. Bârliba, Maria Cornelia, *Paradigmele comunicării*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1987, p. 174;
6. Lancaster, F. W., *Towards Paperless Information Systems*, New York, Academic Press, 1978, p. 154;
7. Cf. Gantz, Carole; Godhar, J., *The Role of Scientific Communication in the Process of Technological innovation*, in: Information News and Sources, vol. 7, oct. 1975;
8. Masuda, Yoneji, *The Information Society as Post-industrial Society*, I.I.S., Tokyo, Japan, 1980, p. 84;
9. Sachelarie, Octavian Mihail, *De la mentalitatea bibliofagă la Evenimentul zilei*, Piștești, Editura Paralela 45, 1997, p. 99.

ANDRAGOGIA: CUM SĂ ÎNVEȚI CA SĂ ÎNVEȚI

Tatiano COȘERIU,
director adjunct BIA

Învățarea adulților este un ansamblu de activități care le asigură obținerea studiilor pe parcursul vieții, adaptarea lor la schimbările din mediul profesional și social, dezvoltarea creativității ca subiect al procesului de învățămînt. Aceste activități includ formele tradiționale și inovatoare de învățare (autoinstruire, pregătirea profesională inițială, la distanță, cu frecvență redusă, formarea

profesională formală și neformală), determinate de necesitățile sociale, economice și pedagogice devenind o condiție a societății democratice și deschise. Concomitent, este și o parte componentă a procesului de globalizare, o politică națională de dezvoltare și schimbare a societății.

Necesitatea învățării, instruirii permanente este invocată de mult timp, în

primul rînd de clasicii pedagogiei universale: „Pentru fiecare om, viața sa este o școală de la leagăn pînă la mormînt” (Comenius). Acum 2 500 de ani, un înțelept chinez, referindu-se la rolul educației în societate, spunea: dacă procesul de studiu este prognozat pentru un an, atunci seamănă grîu; dacă acest proces se extinde la un deceniu este indicat să plantezi un pom fructifer; dacă procesul se desfășoară pe parcursul a 100 de ani, atunci se investește pe lungă durată.

În ultimul timp, tot mai activ se utilizează termenul „andragogie”. Andragogia constituie teoria și practica de învățare a adulților. Esența, subiectul acestei științe este adultul. Discutabilă este și etimologia acestui termen; cert e că are origine greacă, vizînd noțiunile - adult, bărbat, a educa, educație. În sistemul științelor pedagogice, andragogia este o

nouă știință despre om care cercetează procesul de învățare a adulților pe parcursul vieții din punct de vedere filozofic, socio-economic, socio-pedagogic. Ea studiază scopurile, obiectivele, funcțiile, tendințele, formele, metodele, tehnologiile eficiente de organizare a procesului de educație a adulților. Școala obligatorie și cea superioară nu pune punct la învățătură și educație. Andragogiei îi revine rolul de a continua acțiunea.

Pedagogia și andragogia au în vizor învățarea. Însă subiectul, grupul-țintă este diferit: pedagogia este centrată pe copii, andragogia pe adulți. Există concepția că învățarea adulților a apărut cronologic mai înainte decît a copiilor. Istoric s-a cristalizat grija față de educarea și dezvoltarea copiilor. Cadru de referință al pedagogiei și andragogiei se descrie astfel:

Caracteristici	PEDAGOGIE	ANDRAGOGIE
Conducere	Procesul de învățare este dirijat de profesor.	Procesul de învățare este dirijat de formator.
Procesul de învățare	Persoana este dependentă. Profesorul determină conținutul procesului de învățare.	Persoana este independentă. Procesul de învățare este organizat în corelație cu necesitățile sale.
Experiență	Experiența profesorului este importantă. El determină conținutul și metodele de învățare.	Adultul este o resursă pentru învățare.
Planificare	Procesul este centrat pe conținut, acumularea cunoștințelor.	Procesul este centrat pe realizarea misiunii, sarcinii și soluționarea problemelor. Mecanismul de planificare este comun: adult – formator.
Motivație	Stimulare externă: obținerea diplomei	Stimulare internă: curiozitate, satisfacere, posedarea resurselor de rezolvare a problemelor, schimbare, asigurarea calității.
Climat de învățare	Autoritar, formal.	Informal, colaborare, respect, reciprocitate.
Evaluare	Evaluarea cunoștințelor.	Rediagnosticarea comună a necesităților. Evaluarea programului.

Procesul de învățare a adulților reprezintă un ciclu andragogic care vizează dezvoltarea

competențelor generale și de bază poziționate pe interesele profesionale sau personale.

Competențe de bază	<ul style="list-style-type: none"> • lectură • scriere • calculare
Competențe generale	<ul style="list-style-type: none"> • comunicare: dezvoltarea spiritului de cooperare, respectarea convingerilor și opiniilor, intrarea în relații cu anturajul său; • organizare: administrarea timpului, sporirea observației, adaptarea la schimbări, acționarea cu idei noi, competitive. • dezvoltarea personală: responsabilitate, perseverență, rezolvarea problemelor, încrederea în sine, învățare.

La momentul actual, adulții sunt învățați potrivit principiilor pedagogice, care micșorează esențial eficiența procesului. Sistemul trebuie orientat spre utilizarea metodelor și tehnicilor complexe distinctive, specifice persoanei adulte: responsabilitate, dispunerea de resurse esențiale pentru dezvoltare, orientare, inițiativă, dorință și șanse de realizare, de afirmare. Alături de aceasta procesul:

- are loc pe parcursul întregii vieți;
- este esențial și individual;
- include schimbarea și dezvoltarea personalității;
- este în tangență cu experiența și activitatea profesională;
- este conștient și subconștient;
- voluntar și involuntar;
- este axat pe necesitățile personale și sociale.

Politica națională, interstatală și internațională vizînd învățarea adulților va poziționa rolul andragogiei. La nivel interstatal și internațional, primii pași au fost făcuți:

- recunoașterea andragogiei ca știință;
- deschiderea specialității andragogie în cadrul facultăților de pedagogie;
- cercetarea metodelor de învățare specifice adulților;
- conștientizarea avantajelor învățării

adulților în rîndul actorilor sociali;

- organizarea comitetelor și comisiilor specializate – Asociația Europeană a învățării adulților (EAEA – European Association for Education of Adults), Comisia Europeană „Educație și formare profesională”, Comisia Națională pentru Formarea Profesională a Adulților (România), Centrul Internațional de învățare a adulților (Rusia), proiectul ALLA (Adult Learning for Local Action – Dezvoltarea inițiativei locale prin învățarea adulților) (Rusia); Comitetul pentru Educația Adulților (Anglia);

• declarații, rezoluții, legislație – *Rezoluția educației și formării de-a lungul vieții* (Consiliul European); *Memorandumul învățării pe tot parcursul vieții* (Comisia Comunității Europene), *Convenția nr.142 privind orientarea profesională și pregătirea profesională în domeniul valorificării resurselor umane* (Organizația Internațională a Muncii);

- organizarea și desfășurarea campaniilor de promovare - *Săptămîna internațională a adulților care învață* (UNESCO).

Pentru a se integra în spațiul unic de învățare a adulților, Republica Moldova trebuie să se alinieze la realizările globale, aplicînd experiențele la nivel local. Cerințele educației permanente sunt consonante cu principiile:

I. Instituționalizare:

- recunoașterea învățării adulților ca o linie directoare a statului;
- dezvoltarea infrastructurii andragogice;
- elaborarea bazei juridice a învățării adulților;
- formarea sistemului de învățare a adulților;
- elaborarea politicilor naționale.

II. Calitate

- capacitatea de a satisface cerințele de învățare individuale și sociale ale adulților;
- motivarea adulților pentru a învăța;
- formarea culturii de învățare.

III. Accesibilitate

- incluziunea tuturor categoriilor de adulți;
- toleranța procesului de învățare;
- asigurarea cu resurse necesare.

Prin Hotărârea Guvernului nr. 1224 din 9 noiembrie 2004 a fost aprobat *Regulamentul cu privire la organizarea Formării profesionale continue*. Acest Regulament a fost elaborat în conformitate cu prevederile articolului 35 al *Legii Învățămîntului* (nr. 547-XIII din 21.07.1995), ale Titlului VIII al *Codului Muncii* (Legea nr. 154 – XV din 28.03.2003), ale *Legii cu privire la ocuparea forței de muncă și protecția socială a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă* (nr. 102 – XV din 13.03.2003), ale Hotărârii Guvernului Republicii Moldova „Cu privire la aprobarea Strategiei ocupării forței de muncă în Republica Moldova” (nr. 611 din 15.05.2002). Documentul reglementează modalitățile de organizare și funcționare a sistemului de formare profesională continuă a adulților, reprezentînd ansamblul de activități organizate în cadrul sistemului național de învățămînt și în afara lui, urmărindu-se scopul de a facilita procesul de formare a unei societăți capabile să se adapteze la dinamica

schimbărilor din lumea contemporană.

Formarea profesională continuă sau procesul de învățare a adulților este un ansamblu de procese organizate în vederea educației recurente sau compensatorii, care prelungesc sau înlocuiesc educația inițială și datorită cărora persoanele adulte își dezvoltă aptitudinile, își îmbogățesc și își modernizează cunoștințele. În acest scop adultul își dezvoltă personalitatea, sprijină și asimilează valorile culturale și științifice, lichidează lacunele de educație și instruire, actualizează sau obține cunoștințe. Obiectivele formării profesionale continue sunt fundamentate în concordanță cu liniile directoare europene:

- facilitarea integrării sociale a persoanelor în concordanță cu aspirațiile lor profesionale și cu necesitățile pieței muncii;
- pregătirea resurselor umane capabile să contribuie la creșterea competitivității forței de muncă;
- crearea unor condiții favorabile pentru dezvoltarea și realizarea maximă a potențialului intelectual și creativ al personalității;
- actualizarea cunoștințelor și perfecționarea pregătirii profesionale în ocupații de bază, precum și în ocupații înrudite;
- recalificarea, determinată de restructurarea economică, de mobilitatea socială sau de modificări ale capacității de muncă;
- asigurarea protecției și reintegrării sociale a specialiștilor;
- însușirea unor cunoștințe avansate, metode și procedee moderne necesare îndeplinirii sarcinilor de serviciu.

Învățarea adulților în Republica Moldova se realizează prin instituții educaționale de formare profesională continuă specializate în acest domeniu și în con-

formitate cu legislația în vigoare. Sunt stabilite următoarele tipuri de instituții de formare profesională continuă:

- Academie de formare profesională continuă.
- Institut de formare profesională continuă.
- Centre sau facultăți de formare profesională continuă ca subdiviziuni specializate de formare profesională continuă, create în cadrul instituțiilor de învățământ superior.
- Cursuri de perfecționare și recalificare a persoanelor cu studii medii de specialitate și superioare în cadrul colegiilor și universităților.
- Cursuri de perfecționare și recalificare create în cadrul instituțiilor de învățământ profesional secundar.
- Cursuri corporative de perfecționare a diferitelor categorii de personal, create în modul stabilit în cadrul unităților economice.
- Cursuri de perfecționare și recalificare create în cadrul instituțiilor de învățământ și în cadrul centrelor de instruire ale patronatelor și sindicatelor.
- Rețeaua națională de formare continuă la distanță (RENFOC) cu utilizarea sistemului Internet.

În scopul realizării prevederilor articolului 35 al *Legii Învățământului* (Nr. 547-XIII din 21.07.1995), *Codului Muncii* (Legea nr. 154 – XV din 28.03.2003), Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 611 din 15.05.2002 „Cu privire la aprobarea *Strategiei forței de muncă în Republica Moldova*” s-a organizat Consiliul Național de Formare Profesională Continuă. Consiliul este un organ consultativ, creat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova, și are ca scop elaborarea propunerilor privind strategia dezvoltării sistemului național de formare profesională continuă, promovarea politicii statului în domeniul

perfecționării și recalificării cadrelor în conformitate cu cerințele economiei de piață, tendințele de dezvoltare a formării profesionale continue în Europa în contextul Memorandumului Comisiei Comunităților Europene /A Memorandum Lifelong Learning, Brussels, 30.10.2002 SEC (2000) 1832/ asupra învățării permanente pe parcursul întregii vieți. Direcțiile de bază ale Consiliului sunt:

- evaluează în baza investigațiilor și analizelor efectuate, necesitățile privind formarea profesională continuă, pe termen mediu și lung, pe domenii de activitate, profesii, meserii și specialități, în plan regional, ramură a economiei naționale, precum și la nivelul întregii țări;

- avizează proiectele de acte normative care au ca obiect formarea profesională continuă;

- colaborează cu instituțiile guvernamentale, autoritățile administrative autonome și cu organizațiile neguvernamentale, naționale și internaționale, care desfășoară activități în domeniul formării profesionale continue;

- elaborează propuneri pentru Guvern referitor la concepția formării profesionale continue, la dezvoltarea sistemului național de formare profesională continuă, participă la monitorizarea procesului de formare profesională continuă;

- înaintează propuneri cu privire la direcțiile prioritare de dezvoltare a resurselor umane și de formare profesională continuă;

- prezintă Guvernului propuneri privind cadrul legislativ, finanțarea de către agenții economici a formării profesionale continue a personalului în conformitate cu prevederile Codului Muncii, acordă asistență informațională, inclusiv privind crearea rețelei naționale de formare profesională continuă;

- analizează activitățile în domeniul formării profesionale continue și elaborează propuneri pentru organele puterii executive privind eficientizarea activităților de formare profesională continuă;

- efectuează analiza comparativă a experienței altor țări în domeniul formării profesionale continue și prezintă propuneri în vederea perfecționării sistemului național de formare profesională continuă, inclusiv referitor la standardele educaționale, durata și modalitățile de formare continuă, utilizarea tehnologiilor moderne de instruire specifice adulților, dezvoltă colaborarea pe plan internațional în domeniul formării profesionale a adulților;

- elaborează propuneri pentru Guvern privind optimizarea structurilor existente de formare profesională continuă, implicarea activă a instituțiilor de învățământ superior și mediu de specialitate în activitățile de perfecționare și recalificare a cadrelor, activități prin care instituțiile de învățământ vor dezvolta relațiile de colaborare cu agenții economici și, ca rezultat, vor contribui la creșterea calității pregătirii cadrelor pentru economia națională;

- contribuie la crearea asociațiilor (consorțiilor) pentru soluționarea problemelor concrete privind formarea profesională continuă și realizarea programelor statale în acest domeniu;

- examinează și înaintează Guvernului propuneri privind reorganizarea, lichidarea, crearea de noi instituții de formare profesională continuă;

- contribuie la crearea sistemului de asistență legislativă și juridică a instituțiilor de formare profesională continuă;

- contribuie la dezvoltarea și consolidarea bazei tehnico-materiale a instituțiilor de formare profesională continuă;

- generalizează experiența avansată

în domeniul formării profesionale continue și determină implementarea și extinderea ei;

- elaborează măsuri privind pregătirea formatorilor pentru sistemul național de formare profesională continuă din rândul corpului profesoral didactic și al specialiștilor calificați din economia națională;

- elaborează măsuri privind instruirea persoanelor responsabile de formarea profesională continuă la nivel regional, de ramură, întreținere și organizație;

- organizează conferințe științifico-practice, seminare, simpozioane, expoziții mobile, mese rotunde în problemele formării profesionale continue;

- exercită alte activități în domeniu în conformitate cu legislația în vigoare;

- elaborează criterii specifice și proceduri de elaborare a standardelor ocupaționale;

- aprobă noile standarde ocupaționale, modifică și anulează standardele ocupaționale existente;

- elaborează metodologia certificării formării profesionale a adulților.

Cadrul normativ național insuficient abordează specificul învățării adulților, de asemenea sunt studii puține privind metodele de instruire, evaluarea impactului instruirii. Noua știință de învățare a adulților – andragogia – abia se înrădăcește în activitatea de formare profesională continuă.

Aplicarea criteriilor andragogice ar rezolva și problema șomajului, învățării oamenilor în etate, ar asigura toleranța și incluziunea tuturor adulților. În acest scop individul, instituția și statul sunt trei dimensiuni ale piramidei andragogice. Aceste trei laturi trebuie să se sprijine pe cele patru principii esențiale stabilite de comisia Delors:

- a învăța să știi;

- a învăța să faci;
- a învăța să trăiești în comunitate;
- a învăța să fi.

Ele evidențiază rolul învățării adultului ca o modalitate de existență a omului, un imperativ al *homo studens*, ca un pas sigur spre viitor. Andragogia îl orientează

cum să învețe și să-și organizeze procesul de studiu axat pe motivație și pe particularitățile psihologice ale adultului.

Principiile andragogice sunt valabile și pentru formarea profesională continuă a bibliotecarilor. Deoarece bibliotecarul învață toată viața.

Bibliografie:

1. <http://www.edu.md>
2. Résolution du Conseil du 27 juin 2002 sur l'éducation et la formation tout au long de la vie // Journal officiel des Communautés européennes . - 2002 . - 9 Juillet .
3. Regulamentul cu privire la organizarea Formării profesionale continue, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1224 din 9 noiembrie anul 2004
4. Regulament cu privire la activitatea Consiliului Național de Formare Profesională Continuă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1224 din 9 noiembrie anul 2004, Anexa nr.3.

SPECTACOL DE POEZIE - O NOUĂ FORMĂ DE ACTIVITATE CULTURALĂ

*Elena VULPE,
director BP „O. Ghibu”*

ACTIVITATE PRACTICĂ

Acțiunea culturală „*aPérOESIEs*”, inițiată de „Centrul Național al Cărții” din Franța în cadrul Programului „*Lire en fête*” și desfășurată în incinta bibliotecii noastre a avut printre organizatori pe cei mai fideli promotori ai Francofoniei: Alianța Franceză (reprezentant – Emmanuel Samson) și Editura Cartier (redactor-șef Emil Galaicu-Păun). A înscris în peisajul cultural autohton, cu titlu de debut, o nouă formă de activitate, care a suscitât un interes deosebit și care merită să fie practică – **recitalul de poezie interactivă, poezie-aperitivă**.

Neobișnuită pentru publicul de la noi, această modalitate de intervenție poetică, spontană și dezinvoltă, are deja tradiții în multe țări din lume și devine

foarte populară atât prin formula inedită, ușor accesibilă de interpretare a mesajului poetic, care înlătură barierele psihologice dintre poezie și consumatorii ei, precum și prin locul ales pentru desfășurare a acțiunii: spații de joc scenice neconvenționale: baruri, cafenele, mijloace de transport, parcuri, străzi, în aer liber.

Evoluarea în spațiul unei biblioteci a fost în premieră pentru protagoniști – trupa de actori din Compania teatrală „*Les Ateliers du Vent*” invitată special din localitatea Rennes (Bretagne): A. Helou, C. Ecobichon, R. Guigand – poeți și C. Le Corre – cântăreață. Împreună, ei au oferit un recital de excepție, contaminând publicul basarabean prin entuziasmul și dorința de a promova și a savura, prin efecte muzicale, din creația unor po-